

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์

Digital Leadership Development Guidelines of Sarasas Affiliated Schools Administrators

กนกมล ลีวัฒนานุกพงศ์¹ และ อนุสรณ์ นามประดิษฐ์²

สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ^{1,2}

Kunkamon Leeyawattananupong¹ and Anusorn Nampradit²

Suvarnabhumi Institute of Technology^{1,2}

Corresponding Author, Email: leeyawattananupong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ 2) ศึกษาองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

- 1) องค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบ 4 วิธีการ
- 2) สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยี สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

* ได้รับบทความ: 20 ธันวาคม 2566; แก้ไขบทความ: 30 มีนาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 11 มิถุนายน 2567

ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัลการสื่อสารเชิงดิจิทัล และการเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล

3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย ประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน 14 แนวทาง โดยภาพรวมของแนวทางทุกด้านมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; แนวทางการพัฒนา; ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research are to study 1) the current condition desired conditions and necessary needs for the development of digital leadership of school administrators in the Sarasas affiliated schools, and 2) the elements and methods for developing digital leadership of administrators in the Sarasas affiliated schools and 3) the guidelines for developing digital leadership of school administrators in the Sarasas affiliated schools. The research tools were, questionnaire, interview form, connoisseurship record form. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Pearson's correlation coefficient, Cronbach's Alpha, Coefficient Confidence, Value Index, and the value of importance of necessity.

The results of the research found that

1) 4 elements and 4 methods of digital leadership

2) The current state of digital administrators is overall at a high level, and when considered in each aspect, it was found that the leadership and digital vision had the highest averages, and the lowest average in High level was technology learning skills. Desired conditions of digital overly was at a high level, and when considering each aspect, it was found that the area with the highest average at a high level was professional practice in the digital age. In addition, it has the lowest average. At a high level, namely leadership and having a digital vision. The order of necessary needs in the development of digital. Arrangement of essential needs from highest to lowest rate, including digital technology learning skills, professional practice in the digital age of digital communication and leadership and digital vision.

3) Results of guidelines for developing digital leadership of school administrators in the Sarasas affiliated school, consisting of 4 areas, and 14 guidelines. overall, every aspect of the approach was appropriate and feasible and usefulness are at a high level.

Keywords: Development Guidelines; Digital Leadership; Need Assessment

บทนำ

จากสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการศึกษา การแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการระบาดของโรคภัย ทุกสิ่งล้วนมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้กระทบทั้งทางบวกและทางลบเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและการรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ผู้สังคมไทยในยุคปัจจุบัน นั้นแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิตของมนุษย์และกลายเป็นสังคมในยุคที่เรียกว่า “สังคมยุคดิจิทัล (Digital Era)” เป็นสังคมโลกที่ไร้พรมแดน ไม่มีขอบเขตที่แท้จริงในการเข้าถึงสารข้อมูล มีความรวดเร็วในการสื่อสาร (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559)

สถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล เพราะจะเป็นทักษะในการนำพาองค์กรสามารถปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลได้ สามารถใช้ประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการบริหารองค์กรให้ก้าวหน้า ทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน จะต้องมีลักษณะของการเป็นผู้นำที่สามารถเชื่อมโยงและนำเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้ ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาของผู้บริหาร รวมถึงต้องมีการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2561) อีกทั้ง ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนในการเข้าถึงความรู้ที่ไม่จำกัด ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น สามารถเชื่อมต่อกับบุคคลอื่นทั่วโลกได้ง่าย และรวดเร็ว สถานศึกษาในปัจจุบันควรเป็นมากกว่าแหล่งที่มีแค่ตำราและข้อมูล แต่ควรที่จะต้องเป็นศูนย์การเรียนรู้รอบด้านที่บ่มเพาะ สืบค้น และประดิษฐ์คิดค้น เพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน (Donna M. Fisher, 2013)

จากสภาพข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันการใช้ระบบเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ในสถานศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด-19 (Covid-19) ทำให้ด้านการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร ผู้บริหารในยุคดิจิทัล จึงต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการเพื่อความพร้อมสู่โลกสากลทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีการเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นส่วนใหญ่ ผู้บริหารซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญในโรงเรียน ควรมีความรู้ ความสามารถ และ

ทักษะที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2561) โดยการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงกับการศึกษาในยุคดิจิทัล 4.0 และสามารถบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ การบริหารทรัพยากร การบริหารกิจการนักเรียน สร้างระบบกลไกในการพัฒนา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลรวมทั้งการสร้างความร่วมมือสร้างภาคีเครือข่ายที่จะทำให้มีการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร ให้ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนการบริหารให้ก้าวทันดิจิทัล ส่งเสริม สนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยจะมีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้และส่งผลต่อผู้เรียนและสอดคล้องกับนโยบาย การปฏิรูปการศึกษา และยังเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ระดับขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี (Mix Methods) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ซึ่งกลุ่มประชากร คือผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ จำนวน 46 โรงเรียน จำนวนกลุ่มประชากร 319 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และกำหนดสัดส่วนเป็นรายโรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ เรนซิลไลเคอร์ท (Rensis Likert Method) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน 1) การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล 2) การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล 3) ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) การสื่อสารเชิงดิจิทัล

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย

การสร้างเครื่องมือ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล เพื่อกำหนดเป็นประเด็นการสร้างข้อคำถาม 2) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข 4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดยพิจารณาข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.60 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.80 - 1 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณลักษณะความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 7) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson โดยดูจากค่าความสัมพันธ์จากคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ สภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.98 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.98 ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 1) ผู้วิจัยขอรับหนังสือเพื่อส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่าย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล 2) ดำเนินการส่งหนังสือจากและแบบสอบถาม (Google Form) ไปยังผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 46 โรงเรียน และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 1 สัปดาห์ 3) ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามโดยได้รับการตอบกลับจำนวน 170 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามครบถ้วน จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) 3) วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) 4) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ ได้จากการคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index = PNI) โดยใช้สูตรการคำนวณ PNI แบบปรับปรุงจากสูตรเดิมของนงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (2550) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ พบว่า มีทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล 2) การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล 3) ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) การสื่อสารเชิงดิจิทัล และ 4 วิธีการพัฒนา 1) การฝึกอบรม 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3) เงานการทำงาน 4) โปรแกรมการโค้ช/พี่เลี้ยง เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือข่ายสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1. การยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือข่ายสารสนเทศ 1) ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้สัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานศึกษาดังนั้นแบบ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล คือ เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลสถานศึกษาพระราชทาน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์และโรงเรียนมารีย์วิทยา เซนต์แมรี นนทบุรี 2) ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ 3) ผู้วิจัยนำร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศจากด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา 2. การตรวจสอบร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน โดยมีคุณสมบัติทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาผู้บริหาร การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ไม่น้อยกว่า 10 ปี

3) ผู้วิจัยขอรับหนังสือเพื่อส่งถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน เพื่อนัดหมาย วัน เวลาและสถานที่ ที่ใช้ในการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 4) ดำเนินการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบร่างแนวทาง 5) บันทึกผลการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผลการตรวจสอบร่างแนวทาง 6) นำเสนอผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา 7) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาฉันทามติ (Consensus) และปรับปรุงแก้ไข 3. การประเมินร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ ซึ่งจะเป็นการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทาง กลุ่มประชากร คือผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ จำนวน 46 โรงเรียน จำนวนกลุ่มประชากร 319 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และกำหนดสัดส่วนเป็นรายโรงเรียน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 170 คน

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ 1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาประสบการณ์ในการทำงาน 2. สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมิน 1. ผู้วิจัยขอรับหนังสือส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนด้วยแบบประเมิน แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ มีลักษณะเป็นแบบ Google Form 2. ดำเนินการส่งหนังสือและแบบประเมินแนวทางไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 46 โรงเรียน 170 คน และนัดหมายเพื่อขอรับคืนภายใน 1 สัปดาห์ 3. ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามโดยได้รับการตอบกลับจำนวน 170 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบประเมินครบถ้วน จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน จากนั้นนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์

(n=170)

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	D	I	PNI _{modified}
1. การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	3.92	0.59	มาก	4.33	0.36	มาก	3.92	4.33	0.10
2. การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล	3.83	0.58	มาก	4.37	0.35	มาก	3.83	4.37	0.14
3. ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.79	0.58	มาก	4.36	0.37	มาก	3.79	4.36	0.15
4. การสื่อสารเชิงดิจิทัล	3.87	0.57	มาก	4.34	0.36	มาก	3.87	4.34	0.12
รวม ($\bar{X}_{tot}$)	3.85	0.58	มาก	4.35	0.36	มาก	3.85	4.35	0.12

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.59) คือ การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.58) คือ ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยี

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.35) คือ การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.36) คือ การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล การสื่อสารเชิงดิจิทัล และการเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เชียงตุง

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล	วิธีการพัฒนา
1. การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	1. การฝึกอบรม
2. การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล	2. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล	3. งานการทำงาน
4. การสื่อสารเชิงดิจิทัล	4. โปรแกรมการโค้ช/พี่เลี้ยง

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ พบว่า มีทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ คือ 1) การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล 2) การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล 3) ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) การสื่อสารเชิงดิจิทัล และ 4 วิธีการพัฒนา คือ 1) การฝึกอบรม 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3) งานการทำงาน 4) โปรแกรมการโค้ช/พี่เลี้ยง

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือสารสาสน์

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	D	I	PNI _{modified}
1. ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.16	0.50	มาก	3.99	0.53	มาก	4.31	0.58	มาก
2. การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล	4.17	0.55	มาก	4.02	0.56	มาก	4.32	0.52	มาก
3. การสื่อสารเชิงดิจิทัล	4.24	0.54	มาก	4.11	0.57	มาก	4.40	0.53	มาก
4. การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล	4.18	0.62	มาก	4.02	0.64	มาก	4.33	0.59	มาก
รวม (X_{tot})	4.17	0.51	มาก	4.03	0.52	มาก	4.34	0.48	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ โดยภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาอยู่ในแต่ละข้อ พบว่า มีผลการประเมินคุณภาพของแนวทางการพัฒนา ในระดับมากเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือข่ายสารสนเทศ มีประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล อยู่ในสภาพที่เป็นความต้องการพัฒนาอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำในฐานะผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการออกแบบและขับเคลื่อนองค์กรเพื่อความอยู่รอดในยุคดิจิทัล ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ สุขแสน (2563 : 124) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ได้กล่าวไว้ว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทินกร บัวชู และ ทิพาพร บัวชู (2562 : 285) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีศักยภาพนำการเปลี่ยนแปลงโดยการกระตุ้นและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล ผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานและการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสู่การเป็นโรงเรียนดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจ สามารถสร้างสรรค์ เข้าถึงและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนจากการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กรและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล ทั้งในเรื่องความคิด ความเป็นผู้นำและพฤติกรรม สามารถสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยดิจิทัล โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรดิจิทัลในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อน ในกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล อยู่ในสภาพที่เป็นความต้องการพัฒนาอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการก้าวสู่

ยุคดิจิทัล จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา วรรณศรี (2564 : 458) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติวิชาชีพยุคดิจิทัล จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ศาสตร์การบริหาร การจัดการศึกษา การบริหารงานและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การเปลี่ยนแปลงและการจัดการในยุคดิจิทัลได้สอดคล้องกับยุคสมัยมีความฉลาดทางอารมณ์ และมีจรรยาบรรณวิชาชีพปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของภานุมาศ จันทศรี (2562) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่อง โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้บริหารส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันและสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย

1.3.1 ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในอันดับแรกของการต้องการจำเป็นทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต้องการให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสรรค์การปฏิบัติงานที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561 : 120) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบแอนะล็อก และระบบดิจิทัล (Digital System) รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอที ดังวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ กรอบความคิด ของการใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Computer literacy) และสอดคล้องกับ ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์ม (Platform) และเทคโนโลยีใหม่ ๆ สามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัล มีกลยุทธ์การตัดสินใจแบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล

1.3.2 การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา อาจเป็นเพราะความต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณสาธารณูปโภคต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจกฎหมาย แนวปฏิบัติที่ถูกต้องด้านดิจิทัล และใช้ดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานข้อมูลการบริหารจัดการเพื่อเข้าถึงข้อมูล ของบุคลากรในสถานศึกษาและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภานุมาศ จันทศรี (2562) ได้กล่าวไว้ว่าการปฏิบัติวิชาชีพยุคดิจิทัล คือ กระบวนการที่ผู้บริหารส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในการประกอบอาชีพ

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยี ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

1.3.3 การสื่อสารเชิงดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา อาจเป็นเพราะความต้องการให้ผู้บริหารมีความสามารถใช้วิธีการจัดการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารความเข้าใจอันดีในหน่วยงาน สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนในการสื่อสารผ่านระบบดิจิทัล มีกลไกการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนหรือเครือข่ายภายนอกได้รับทราบถึงการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีนวัตกรรมการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การสื่อสารดิจิทัลคือ ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ทักษะการสื่อสาร การโน้มน้าว การจูงใจ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารกับบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นการตัดสินใจร่วมกันในการทำงาน และใช้การสื่อสารด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกับองค์กรภายในและระหว่างองค์กร

1.3.4 การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา อาจเป็นเพราะความต้องการให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างและกำหนดวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเนื่องในการยึดมั่นปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลได้แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลให้บุคลากรได้รับรู้และเข้าใจ ด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกันแบบทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561 : 120) ได้ให้ความหมายว่า ความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ร่วมกับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับบุคลากรอื่น ๆ ได้สามารถนำการพัฒนา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้ และสอดคล้องกับเลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2563 : 224) ได้กล่าวไว้ว่า การมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล คือ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ มีมุมมองทางด้านการจัดการศึกษาที่ทันสมัยกล้าตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ขององค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงนำความรู้และวิธีการใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

2. จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีทั้งในและต่างประเทศ พบว่าองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสาสน์ มีทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล 2) การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล 3) ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล 4) การสื่อสารเชิงดิจิทัล และ 4 วิธีการพัฒนา ได้แก่ 1) การฝึกอบรม 2) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3) งานการทำงาน 4) โปรแกรมการโค้ช/พี่เลี้ยง

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ มีหลากหลายแนวทางและมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพบริบทของโรงเรียน คุณลักษณะของผู้บริหารแต่ละคน การใช้วิธีการ เทคนิคที่หลากหลาย รวมถึงกระบวนการขั้นตอนในการได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาที่ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี การประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการแนะนำแนวทางต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลจากงานวิจัยของ เจษฎา ชวนะไพศาล (2563 : 13) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถหลากหลายแนวทางใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และงานวิจัยของ วิชุดา บุญทรัพย์ (2563 : 5) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครรังสิต ปทุมธานี พบว่ามีแนวทางในการพัฒนาหลากหลายแนวทางถึง 7 ด้าน คือ ด้านความร่วมมือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี/ดิจิทัลและการสื่อสาร ด้านความมั่นใจและกล้าหาญ ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์/นวัตกรรม ด้านทักษะสังคม และด้านเสริมพลังอำนาจ/จูงใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชญ์พิมล สุนทวงค์ (2565 : 70) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม พบว่า มีแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลที่หลากหลายแนวทางถึง 4 ด้าน 25 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าวข้างต้น เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล การปฏิบัติทางวิชาชีพยุคดิจิทัล การสื่อสารเชิงดิจิทัล และการเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ พบว่า ทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติให้กับผู้บริหารในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อผู้บริหารจะได้มีความรู้ ทักษะและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

2) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงาน บริหารคน รวมถึงการเสริมแรงให้ครู บุคลากรรู้จักแนวทางในการสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนในยุคดิจิทัล

3) ผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการออกแบบนวัตกรรม ที่มาใช้ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และสามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ได้ในสถานศึกษา เช่น การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นปกติ เพื่อเป็นประโยชน์ กับสถานศึกษา จนเกิดเป็นทักษะการใช้เทคโนโลยีต่อไป

4) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงดิจิทัลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดอบรม พัฒนา เพื่อส่งเสริมศักยภาพของคนในองค์กร ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลเป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านที่มีความต้องการจำเป็น มากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ตรงตามความต้องการ

2. ควรมีการวิจัยติดตามผล สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการติดตามผล ไปพัฒนาต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหาร เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เข้ามาบริหารงาน บริหารคน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล นำมาสังเคราะห์ และ เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของ ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ สุขแสน. (2563). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. (ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตดุษฎี). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จิตติมา วรรณศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(10), 458-472.
- เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). แนวทางการพัฒนาผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 13(2), 285-294.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิชญ์พิมล สุนทะวงศ์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ภานุมาศ จันทร์ศรี. (2562). โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารรัชต์ภักย์*, 15(38), 224-240.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2558. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2565, จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/lirt/518602>
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.trueplookpanya.com/education/content/52232>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.